

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.III.20.267/2017/5.szám

A Szegedi Ítéltábla a Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Bihari Krisztinaügyvéd) által képviselt **felperes neve, felpóeres lakcíme** szám alatti állandó lakos felperes által – a Dr. Bohács Zsoltügyvéd által képviselt **alperes neve, alperes székhelye** szám alatti székhelyű alperes ellen törzskönyv kiadása iránti perében a Szegedi Törvényszék 2017. január 23. napján kelt 11.P.22.882/2016/8. sorszámu ítélete ellen az alperes által 10. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T:

Az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja.**

Kötelezi alperest, 15 nap alatt fizessen meg felperesnek 12.700,- (Tizenkettőezer-hétszáz) Ft másodfokú eljárási költséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S

A felperes, mint kölcsönbevevő és az alperes jogelődje, a **X. Zrt.**, mint hitelező között 2007.04.04. napján **kölcsönszerződés száma** számú kölcsönszerződés jött létre a **rendszám** frsz.-ú Ford Fusion típusú gépjármű finanszírozására, melyhez az alperesi jogelőd hitelező 3.048.150,- Ft összegű kölcsönt nyújtott. A szerződésben a felperes kötelezettséget vállalt arra, hogy 120 hónapon keresztül havi 37.560,- Ft összegű törlesztő részletet fizet meg, míg a felek az összes törlesztő részletet 4.507.120,- Ft-ban állapították meg. Mértékadó devizanem a CHF, a kamatváltozás I. és II. elszámolási módja havi fix konstrukció volt. A kölcsönszerződés aláírásával felperes kijelentette, hogy az egyedi kölcsönszerződésben az annak hátoldalán lévő üzletszabályzatban (**üzletszabályzat száma**) foglaltakat megismerte, megértette és azokat a nyilatkozat aláírásával magára nézve kötelezőnek ismerte el.

A szerződő felek a kölcsönszerződés biztosítására a finanszírozott gépjárműre 2007. év 04. hó 04. napján opciós szerződést is kötöttek. E szerződés 4. pontja alapján a hitelező a vételi jogot a szerződés aláírásától számított öt éves időtartam alatt, de legfeljebb addig az időpontig gyakorolhatja, ameddig vele szemben a kölcsönszerződésből eredő tartozását a kölcsönbe vevő felperes maradéktalanul nem teljesítette. A szerződés 7. pontja alapján a hitelező az e megállapodás szerint alapított vételi jogát abban az esetben gyakorolhatja, ha a kölcsönbevevő a megállapodás 1. pontjában hivatkozott kölcsönszerződésben megjelölt bármely esedékességi időpontban – az esedékességet követő 15 napon belül – akár részben, vagy egészben nem tesz eleget valamely fizetési kötelezettségének, továbbá, ha a kölcsönszerződés bármely oknál fogva felmondásra kerül. A szerződés megkötésekor hatályos, a hitelező általános szerződési feltételeit tartalmazó **üzletszabályzat száma.** számú üzletszabályzat (továbbiakban: Üsz.) IV/7. pontja alapján, amennyiben az elsődleges biztosíték opció, és az egyedi kölcsönszerződés futamideje öt évnél hosszabb, úgy kölcsönbevevő köteles a hitelező felszólítására – az eredeti feltételekkel egyező tartalommal – ismét vételi jogot engedni, melynek időtartama legalább a szerződés lejártát követő 3 hónap. Ezen Üsz. helyébe 2009.08.01. napjától a **üzletszabályzat 2. száma.** számú üzletszabályzat (Üsz.2.) lépett. Ennek V/6. pontja alapján a hitelező javára az eszközből megvásárolt gépjárműre – a felek között létrejött opciós szerződéssel – alapított opciós jog ún. zárt opció, azaz a hitelező opciós

jogát a opciós szerződésben kikötött feltételek beálltától kezdődően gyakorolhatja az opciós szerződésben kikötött időtartam alatt. A hitelező a kölcsönszerződésből származó jogait és kötelezettségeit bármikor, indokolás nélkül azonos terjedelemben harmadik félre átruházhatja, jogi biztosítékként lekötetheti – amelynek során jogosult a kölcsönbevevő adatait továbbítani –, ez azonban a kölcsönbevevő jogait nem csorbíthatja.

A V/7. pont szerint amennyiben a kölcsönbevevő a kölcsönszerződésben foglalt valamennyi kötelezettségét teljesítette, úgy a hitelező köteles a gépjármű törzskönyvét és a korlátozó bejegyzések törléséhez szükséges nyilatkozatot kiadni.

Az alperes a 2014. évi XL. törvény szerinti elszámolást 2015.02.01. napjára elkészítette, a tisztességtelenül felszámított összeget, 193.831,- Ft-ot a felperes tartozására számolta el.

Az alperes 2016.06.08. napján felszólította felperest az addig lejárt 103.566,- Ft tartozás megfizetésére. Alperes 2016.10.10. napján a kölcsönszerződést 2016.11.02. napjára felmondta. A felmondó levélben a felmondás napjáig esedékessé vált meg nem fizetett tartozást 258.552,- Ft-ban jelölte meg, a szerződés megszűnésének napjával esedékessé váló tartozás 1.762.312,- Ft volt. Alperes 2016.11.02. napján kelt levelével tájékoztatta felperest a szerződés megszűnéséről, és egyidejűleg felszólította 2.023.952,- Ft megfizetésére.

A felperes keresetében a **rendszám** frsz.-ú személygépjármű törzskönyvének kiadására kérte kötelezni az alperest, valamint arra, a bíróság állapítsa meg, hogy az opciós szerződés 4. és 7. pontja, valamint az Üsz2. IV/7. pontja érvénytelen. Az opciós szerződés 4., valamint az Üsz2. IV/7. pontja a Ptk. 374. § (2) bekezdése, mint kogens jogszabály megkerülését célozza, ezért az a Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján semmis. Az opciós szerződés 7. pontjában rögzített szerződéses rendelkezés, ami azt eredményezi, hogy az alperes bármely esedékességi időpontban bármikor élhet vételi jogával, ha a felperes akár részben, vagy egészben nem tesz eleget valamely fizetési kötelezettségének a Ptk. 209. § (1) és (4) bekezdései alapján tisztességtelen. A Kúria Pfv.V.21.971/2015/6. számú ítéletének indokolására utalva kérte a törzskönyv kiadását.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Utalt arra, hogy a kölcsönszerződés biztosítására a felek vételi jogot alapítottak, annak biztosítására pedig elidegenítési és terhelési tilalmat kötöttek ki a finanszírozott gépjárműre. A szerződés részét képező Üsz1. helyébe lépő Üsz2. V/6. pontja zárt opcióként definiálja az opciós jogot, azaz az opciós szerződésben írt feltétel bekövetkeztétől lehet az opciót gyakorolnia. Jogszerűen tartja birtokában a törzskönyvet, azt csak akkor köteles kiadni, ha a felperes valamennyi fizetési kötelezettségét teljesítette. Ezt az értelmezést támasztja alá az Üsz2. VI/1. 2. és 3. pontja, valamint a 326/2011.(XII.28.) Korm.rendelet 100. § (3) és (4) bekezdése. Hivatkozott arra is, hogy az üsz2. IV/9. pontja alapján a törzskönyv birtokban tartása az opciós jogtól független önálló, atipikus biztosítéknak tekinthető.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte alperest, 15 napon belül adja ki a felperesnek a **rendszám** frsz.-ú gépjármű törzskönyvét, megállapította továbbá, hogy a 2007.04.04. napján létrejött opciós szerződés 7. pontjának azon része: „... ha a kölcsönbevevő a jelen megállapodás 1. pontjában hivatkozott kölcsönszerződésben megjelölt bármely esedékességi időpontban – az esedékességet követő 15 napon belül – akár részben vagy egészben nem tesz eleget valamely fizetési kötelezettségének ...”, valamint a **üzletszabályzat száma** számú üzletszabályzat IV/7. pontja érvénytelen. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

Megállapította, hogy a felperes és az alperesi jogelőd között a Ptk. 523. § (1) bekezdése szerinti kölcsönszerződés jött létre, ami a Hpt. 2. sz. melléklet III/5. pontja szerinti fogyasztási kölcsönszerződés. A kölcsönszerződés a 6/2013. PJE határozat 1. és 2. pontjai alapján devizaszerződés. A törzskönyv kiadásával kapcsolatban rögzítette, hogy a peres felek egyező

előadása szerint a kölcsönszerződés biztosítására a felek opciós szerződést kötöttek a finanszírozott gépjárműre. Az opciós szerződés 4. pontjában rögzítették az opciós jog gyakorlásának időtartamát, amely az Üsz2. V/6. pontjában foglaltakkal ellentétes. Ezért a Ptk. 205/C. §-a alapján az opciós szerződésben szereplő feltétel vált a szerződés részévé, azaz a felek által kikötött opciós jog nem zárt opció, az opciós jog gyakorlására az opciós szerződés megkötésétől számított 5 évig volt az alperesnek lehetősége. A Ptk. 375. § (1) és (4) bekezdésére figyelemmel a 374. § alapján az opciós jogot legfeljebb öt évre lehet kikötni, az ezzel ellentétes megállapodás semmis. Kétséget kizáróan megállapítható, hogy az opciós szerződés megkötésétől számított öt év anélkül telt el, hogy a hitelező opciós jogát gyakorolta volna, ezért az opciós szerződés megszűnt.

Az opciós szerződés 6. pontjában a felek a vételi joggal terhelt gépjármű tekintetében a vételi jog biztosítására elidegenítési és terhelési tilalmat kötöttek ki. Az Üsz. VI/1. pontjának rendelkezése szerint a kölcsönbevevő, tehát a felperes köteles volt a hatósági nyilvántartásba a gépjármű forgalmi engedélyébe és törzskönyvébe az alperesi hitelező javára – a közöttük létrejött szerződésnek megfelelően – a vételi jogot, vagy a jelzálogjogot és annak biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalmat bejegyeztetni, és annak megfelelően úgy rendelkezni, hogy a hatóság a törzskönyvet a hitelező, mint a korlátozás jogosítottja részére küldje meg. Az Üsz2. IV/9. pontja rendelkezik arról az esetről, amennyiben a kölcsönbevevő a kölcsönszerződésben foglalt valamennyi kötelezettségét teljesítette, hogy a hitelező köteles a gépjármű törzskönyvét és a korlátozó bejegyzések törléséhez szükséges nyilatkozatot kiadni.

Mindezekből következően a törzskönyv alperes részére történő megküldésével az alperes opciós jogát kívánták biztosítani, ezért az alperes törzskönyv birtoklásához való joga az opciós joghoz kapcsolódó járulékos jogosultság. Az opciós szerződés megszűnése folytán az alperesnek már nincs jogalapja a törzskönyv birtokban tartására. Az alperes tévesen hivatkozott arra, hogy a törzskönyv birtokban tartása az opciós jogtól, mint elsődleges biztosítéktól független, önálló, atipikus biztosíték. A felek számára ilyen tartalmú megállapodás megkötése a Ptk. 200. § (1) bekezdésének diszpozitív rendelkezésére figyelemmel lehetősége volt, azonban annak a kölcsönszerződés egyedi részének megfogalmazásából, illetve az annak részévé vált Üsz. feltételeiből egyértelműen ki kell tűnnie (Kúria Pfv.V.21.971/2015/6.). Az Üsz2. IV/9. pontja azonban csak azt az esetet szabályozza, amikor a hitelező nem tagadhatja meg a törzskönyv kiadását. E szerződési feltételnek nem tulajdonítható olyan értelmezés, hogy a hitelezőt csak akkor terheli a törzskönyv kiadásának kötelezettsége, ha a kölcsönbevevő maradéktalanul teljesítette fizetési kötelezettségeit (Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.064/2016/5.). Mindezek alapján a törzskönyv alperes általi birtokban tartását nem tekintette atipikus biztosítéknak. Az opciós jog megszűnése folytán az annak biztosítására kikötött elidegenítési és terhelési tilalom is megszűnt, aminek következménye, hogy az alperes a törzskönyvet jogalap nélkül tartja magánál, így azt a felperes részére kiadni köteles.

Álláspontja szerint az Üsz2. IV/7. pontja alkalmas arra, hogy az opciós jog öt éven túl is meghosszabbításra kerüljön, ezért a szerződési feltétel érvénytelenségét jogszabályba ütközésre hivatkozással állapította meg figyelemmel a Ptk. 200. § (2), 375. § (4) és 374. § (2) bekezdésére figyelemmel. Ugyanakkor az opciós szerződés 4. pontja nem ütközik jogszabályba és nem érvénytelen, mert az opciós jog e szerződési feltétel szerint a szerződés megkötésétől számított öt évig került kikötésre, de ezen öt éves időtartamon belül is legfeljebb addig lehet az opciós jogot gyakorolni, amíg a kölcsönszerződésből eredő tartozást a kölcsönbevevő maradéktalanul nem teljesítette. E szerződési feltétel nem jelenti azt, hogy az opciós jog öt éven túl is meghosszabbítható.

Az opciós szerződés 7. pontja mint a felek által egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel, a Ptk. 205/A. § (1) bekezdésére figyelemmel általános szerződési feltételnek minősül. A Ptk. 209. § (1) bekezdése alapján pedig tisztességtelen az az általános szerződési feltétel, illetve fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel, amely a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan

és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg. A 2/2011. (XII.12.) PK vélemény 3. pontja szerint a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel, valamint az általános szerződési feltétel tisztességtelenségét a bíróság – a szerződés teljes feltételrendszerének mérlegelése alapján – akkor állapíthatja meg, ha az a jóhiszeműség és tisztesség követelményének a sérelmével egyoldalúan és indokolatlanul a fogyasztó hátrányára bontja meg a szerződésből fakadó jogosultságot és kötelezettségek egyensúlyát.

Fentieket értékelve arra a következtetésre jutott, hogy az opciós szerződés 7. pontja lehetőséget ad alperesnek arra, hogy az opciós jogot gyakorolja abban az esetben, ha a felperes bármely fizetési kötelezettségének akár részben vagy egészben nem tesz eleget, az esedékességi időpontot követő 15 napon belül. Ez azt jelenti, a kölcsönszerződés felmondása nélkül is lehetősége van az opciós jog gyakorlására akár csekély összegű felperesi tartozás esetén is. Az opciós jog a gépjárműt illetően biztosítéki célból került kikötésre a biztosíték érvényesítésére, azaz az opciós jog gyakorlására vonatkozó joga az alperesnek akkor is megnyílik, ha a felperesnek akár csekély összegű tartozása áll fenn alperessel szemben. A felperesnek tehát csekély összegű és rövid ideig fennálló tartozása esetén is lehetősége van a finanszírozott gépjármű tulajdonjogát megszerezni és akár a szerződés felmondása nélkül a biztosítékot érvényesíteni.

A Ptk. 209. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó 18/1999. (II.05.) Korm.rendelet (R.) 1. § (1) bekezdése alapján a fogyasztói szerződésben tisztességtelennek minősül az a szerződési feltétel, amely a szerződés bármely feltételének értelmezésére a fogyasztóval szerződő felet egyoldalúan jogosítja.

A több éves futamidejű, hosszútávú jogviszony során bármikor adódhat olyan körülmény, a fogyasztónak fel nem róható hátrányos változás, ami a fogyasztó számára átmenetileg fizetési nehézséget eredményez. Ha ilyen helyzetben egyetlen fizetési kötelezettségét akár részben elmulasztja, vagy késedelmesen teljesíti, az alperesnek lehetőséget biztosít arra, hogy a finanszírozott gépjármű tulajdonjogát megszerezze, ami a fogyasztó számára súlyos hátrányt jelent. Ilyen súlyos jogkövetkezmény alkalmazását az alperes érdekeinek védelme nem indokolja. Ezért a támadott szerződési feltételt részben tisztességtelennek (érvénytelennek) találta.

Az elsőfokú bíróság ítélete elleni fellebbezésében az alperes elsődlegesen az opciós szerződés 7. pontjára vonatkozó rendelkezés mellőzését és a törzskönyv kiadására vonatkozó kereseti kérelem elutasítását kérte. Másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését, új eljárásra és újabb határozat hozatalára történő utasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság téves következtetést von le arra vonatkozóan, hogy az opciós szerződés megszűnésének következtében a továbbiakban nem jogosult a törzskönyv birtokban tartására függetlenül attól, hogy a kölcsönszerződésből eredő kötelezettségét a felperes az opciós jog megszűnéséig teljesítette-e. Az Üsz1. IV/9. pontja, illetőleg az Üsz2. V/7. pontja akként rendelkezik, hogy a hitelező csak abban az esetben köteles a gépjármű törzskönyvét kiadni, ha a kölcsönbevevő valamennyi fizetési kötelezettségét teljesítette. Ebből az a következik, hogy akkor köteles kiadni a törzskönyvet, ha a felperes teljesítette a szerződésből eredő kötelezettségeit és egyben jogosult azt mindaddig magánál tartani, amíg felperes szerződésből eredő kötelezettségeinek teljesítése nem következik be.

A törzskönyv birtokban tartásának a kölcsönszerződéshez kapcsolódó biztosítéki jellegét az Üsz1. VI/2. pontja is alátámasztja, amely szerint a kölcsönbevevő kötelezettséget vállalt arra, hogy a gépjárművet mindaddig nem veszi át a szállítótól, ameddig a gépjármű törzskönyvének birtokba adására vonatkozó VI/1. pontján alapuló kötelezettségének eleget nem tesz. Ezt támasztja alá az Üsz. VI/3. pontja is, amely szerint amennyiben a törzskönyv bármilyen oknál fogva a kölcsönbevevő birtokába kerül, köteles azt a hitelező részére értékküldeményként továbbadni. Maga az opciós szerződés sem tartalmaz az opciós jog megszűnése esetére törzskönyvkiadási kötelezettséget előíró rendelkezést. Ezért az Üsz. rendelkezéseiből az a következtetés vonható le,

hogy a gépjármű törzskönyvének birtokban tartása független az opciós szerződéstől, az a kölcsönszerződés önálló és nem az opciós jog biztosítéka. Álláspontjának alátámasztására konkrét, ügyszám szerint megjelölt ítéletekre hivatkozott. Előadta azt is, hogy a Kúria törzskönyv kiadásával kapcsolatos Pfv.V.21.971/2015/6. számú döntésével nem ért egyet. Amennyiben ugyanis a felek ügyleti akarata az volt, hogy a törzskönyv átadása hitelező részére kizárólag a vételi joghoz kapcsolódó biztosíték legyen, akkor a biztosított főkötelelem (vételi jog) megszűnése esetében a törzskönyv birtokban tartására a hitelező szerződéses jogcíme a jogszabály erejénél fogva megszűnik, ezért azt köteles visszaszolgáltatni. A vételi jog egyik lehetséges megszűnési módja az ötéves időtartam letelte, másik lehetséges megszűnési módja a kölcsönszerződés teljesítéssel történő megszűnése, figyelemmel arra, hogy a vételi jogra vonatkozó megállapodás maga a biztosítéki jellegű megállapodás volt, a kölcsönszerződésben az adóst terhelő kötelezettségeket biztosította. Utalt a Pp. 4. § (1) bekezdésére, mely szerint a bíróságot döntésének meghozatalában más hatóság (bíróság) döntése nem köti. Továbbá hivatkozott a 36/2011. (XII.28.) Korm.rendelet 100. § (3) és (4) bekezdésére, a pénzügyi békéltető testület ajánlásaira is.

Az opciós szerződés 7. pontjára vonatkozó elsőfokú döntéssel kapcsolatban utalva a Ptk. 112. § (1) bekezdésére, hangsúlyozta, nem volt akadálya annak, hogy a dolog tulajdonosa vételi jogot engedjen annak a hitelezőnek a javára, aki olyan személynek nyújtott hitelt, akire tekintettel vállalta ennek a biztosítéknak az adását. A kölcsönszerződés létrejöttékor az opciós szerződéssel vételi jogot alapítottak a javára, és a szerződés 6. pontjában foglaltak szerint a vételi jog biztosítására vételi joggal terhelt gépjárművet illetően elidegenítési és terhelési tilalmat kötöttek ki a Ptk.114. § (2) bekezdése alapján. Az opciós szerződésben rögzítésre került, hogy a hitelező javára alapított vételi jog a kölcsönbevevő szerződésből eredő fizetési kötelezettségének elsődleges biztosítására szolgál. Perbeli esetben az Üsz2. V/6. pontjában foglaltak szerint a javára zárt opció került kikötésre, mert ez a rendelkezés egyértelműen rögzíti, hogy opciós jogát az opciós szerződésben kikötött feltételek beálltától kezdődően gyakorolhatja, az opciós szerződésben kikötött időtartam alatt. Rögzítésre került az opciós szerződésben az is, hogy a hitelező vételi jogát abban az esetben gyakorolhatja, a kölcsönbevevő a kölcsönszerződésben megjelölt bármely esedékesség időpontban – az esedékességet követő 15 napon belül – akár részben, vagy egészben nem tesz eleget fizetési kötelezettségének, továbbá, ha a kölcsönszerződés bármely oknál fogva felmondásra kerül (opciós szerződés 7. pontja). Előadta, hogy a kölcsönszerződés vonatkozásában a felperes részére 2016.06.08. napján figyelmeztető levelet küldött, melyben felhívta a lejárt esedékességű tartozás megfizetésére az elmulasztás jogkövetkezményeire történt felhívás mellett. Felperes fizetési kötelezettségének nem tett eleget a póthatáridőn belül sem, ezért a kölcsönszerződést 2016.10.10. napján felmondta és egyúttal vételi jogát gyakorolta. Miután felperes 2016.11.02. napjáig a lejárt esedékességű fizetési kötelezettségét nem teljesítette, ezért a perbeli szerződés megszűnéséről küldött értesítést a részére. Az öt évnél hosszabb ideig tartó szerződés esetében az opciós jogra vonatkozó kikötés megfogalmazható jogszerűen ún. zárt opcióként, oly módon, hogy a jogosult adott esetben csak a szerződés azonnali hatályú felmondásától számított meghatározott időn belül élhet vételi joggal (BDT2000.264.). Az opciós szerződés 7. pontjában foglalt rendelkezés ezeknek teljes mértékben megfelel. Nem tisztességtelen a hivatkozott szerződéses rendelkezés, mert az opciós szerződés további rendelkezései (pl. 10. és 12. pontjai), valamint az Üsz. opciós jog gyakorlására vonatkozó rendelkezései cáfolják, hogy az opciós jog gyakorlására a szerződés felmondása nélkül is sor kerülhet. Vételi jogát kizárólag abban az esetben gyakorolhatja a kölcsönbevevő szerződésszegő magatartása révén a kölcsönszerződés felmondásának van helye. A felmondás szabályait a kölcsönszerződés elválaszthatatlan részét képező Üsz. egyértelműen és világosan szabályozza. A vételi jog alapítására a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségek biztosítása céljából került sor önkényesen és egyoldalúan opciós jogát nem gyakorolhatja, arra kizárólag a szerződés felmondásával egyidejűleg a felmondási okok bekövetkezte esetén kerülhet

sor. Egyébként semmilyen jogszabály nem tilalmazza, hogy a biztosítéki célú opciós szerződésben a felek az opciós jog gyakorlásának feltételül a hitelező fizetési késedelembe esését kössék ki.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

A fellebbezés **nem alapos.**

Az alperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének a törzskönyv kiadására vonatkozó, valamint az opciós szerződés 7. pontjával kapcsolatos rendelkezését sérelmezte, ezért a fellebbezés korlátaira tekintettel az ítéletábra is ekörben vizsgálta felül az elsőfokú bíróság döntését.

Az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel érintett rendelkezéseivel és álláspontjával egyetért, az indokolásában kifejtett okfejtését osztja az alábbiak szerint.

Az elsőfokú iratokból megállapíthatóan a peres felek a kölcsönszerződés biztosítására opciós szerződést kötöttek az alperes által finanszírozott gépjárműre, mely szerződés 4. pontjában rögzítették az opciós jog gyakorlásának időpontját, amely az Üsz.2. V/6. pontjában foglaltakkal ellentétes. Ezért a Ptk. 205/C. § alapján az opciós szerződésben szereplő feltétel vált a szerződés részévé, ennél fogva a felek által kikötött opciós jog nem zárt opció, emiatt az opciós jog gyakorlására az alperesnek az opciós szerződés megkötésétől számított 5 évig volt lehetősége. Az is kétségekívül megállapítható, hogy az opciós szerződés megkötésétől számított 5 év anélkül telt el, hogy az alperesi hitelező opciós jogát gyakorolta volna, ezért az opciós szerződés megszűnt.

Az elsőfokú bíróságnak abban a kérdésben kellett állást foglalnia – és a fellebbezés folytán az ítéletábrának is – hogy a törzskönyv birtokban tartása a vételi joghoz vagy a kölcsönszerződéshez kapcsolódó atipikus biztosítéknak tekinthető-e figyelemmel a fellebbezésben előadottakra.

A Ptk. 200. § (1) bekezdésében megfogalmazott szerződési szabadság elvéből következően – ilyen tartalmú jogszabályi tiltás hiányában – nincs akadálya annak, hogy a kölcsön visszafizetésének atipikus biztosítékaként a felek kikössék a törzskönyv birtoklásának jogát mindaddig, amíg a kölcsönbe vevő a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségeit nem teljesíti maradéktalanul. Perbeli esetben azonban a felek ilyen tartalmú megállapodást nem kötöttek. Az opciós szerződés 6. pontja szerint a felek a vételi jog – és nem a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettség – biztosítására kötötték ki az alperes javára elidegenítési és terhelési tilalmat a vételi jog tárgyát képező perbeli gépjárműre. Az Üsz. VI/1. pontja ezzel összhangban rendelkezik úgy, hogy a kölcsönbe vevő köteles a hatósági nyilvántartásba, a gépjármű forgalmi engedélyébe és a törzskönyvbe a hitelező javára – a felek között létrejött szerződésnek megfelelően – vételi jogot vagy a jelzálogjogot és annak biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalmat bejegyeztetni és ennek megfelelően úgy rendelkezni, hogy a hatóság a törzskönyvet a hitelező, mint a korlátozás jogosítottja részére küldje meg.

Ezen idézet szerződési feltétel szövegezése és annak nyelvtani értelmezése is azt támasztja alá, hogy a peres felek a törzskönyv alperes részére történő megküldésével az alperes opciós jogát kívánták biztosítani. Ennek megfelelően a törzskönyv birtoklásához való jog az opciós joghoz kapcsolódó járulékos jogosultság, amely járulékos jellegére figyelemmel az opciós jog megszűnésével együtt megszűnt.

Az Üsz. IV/9. pontja – amellyel egyező szövegű az Üsz.2. V/7. pontja – az opciós szerződés 4. pontjával együttesen értelmezve csupán annyit jelent, hogy ha a kölcsönbe vevő teljesíti a fizetési kötelezettségeit, a hitelező (az alperes) köteles kiadni a törzskönyvet és a korlátozó rendelkezések törléséhez szükséges jognyilatkozatot. Nem jelenti azt egyúttal azt is, hogy az alperesi hitelezőt csak akkor terheli a törzskönyv kiadásának kötelezettsége, ha a kölcsönbe vevő maradéktalanul teljesítette fizetési kötelezettségeit. A Ptk. 207. § (1) és (2) bekezdése szerint ugyanis a szerződési nyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a másik félnek a nyilatkozó feltehető

akaratára és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett. Ha pedig az általános szerződési feltétel, illetve fogyasztói szerződés tartalma e szabály alkalmazásával nem állapítható meg egyértelműen, a feltétel meghatározójával szerződő fél, illetve a fogyasztó számára kedvezőbb értelmezést kell elfogadni. A jogalkotó a Ptk. fenti rendelkezésével a pontatlan vagy bizonytalan megfogalmazás kockázatát arra a félre terhelte, aki annak megfogalmazásáért felelős. Ebből következően, ha az alperesnek a IV/9. pontban írt szerződési kikötéssel az volt a célja, hogy a kölcsön visszafizetésének atipikus biztosítékként mindaddig magánál tarthassa a kölcsönből finanszírozott gépjármű törzskönyvét, amíg az adós valamennyi fizetési kötelezettségének nem tesz eleget, ezt a szándékát egyértelműen félreérthetetlenül így kellett volna megfogalmaznia. Az érintett kikötésnek azonban annak tényleges megszövegezése alapján csak kiterjesztő értelmezéssel tulajdonítható az alperes által hivatkozottak szerinti tartalom, a kiterjedő értelmezés viszont a Ptk. 207. § (4) bekezdése kifejezetten tiltja. Mindezt figyelembe véve az Üsz. IV/9. pontja csupán azok esetek egyikét szabályozza, amikor a hitelező nem tagadhatja meg a törzskönyv kiadását. Nem vonható le azonban az érintett kikötés megfogalmazásával az a következtetés, hogy akkor is jogosult lenne azt magánál tartani, ha e jogosultság alapjául szolgáló opciós joga megszűnt (Kúria Gfv.VII.30.049/2016., BH2017/13., BH2017/63., BH2017/95.).

Ebből következően az elsőfokú bíróság helyes döntése szerint a törzskönyv az opciós jog kikényszerítése érdekében került az alperes birtokába, és az opciós jog megszűnésére tekintettel a törzskönyv birtokban tartásának joga megszűnt, ezért azt az alperes köteles a felperesnek kiadni. Ebből a szempontból nincs jelentősége annak, hogy az alperes a felperessel kötött kölcsönszerződést a felperes fizetési késedelme miatt felmondta (2016.10.10.), mert az opciós szerződés megszűnése (2012.04.04.), - az 5 év eltelte miatt – már opciós joga nincs.

Az ítéletábra mindenben egyetért az elsőfokú bíróságnak az opciós szerződés 7. pontjával kapcsolatos döntésével és annak indokaival is. Helyesen utalt az elsőfokú bíróság – a 2/2011. PK vélemény 3. pontja alapján – arra, hogy a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel tisztességtelenségét – a szerződés teljes feltételrendszerének mérlegelése alapján – akkor állapíthatja meg, ha az a jóhiszeműség és tisztesség követelményének sérelmével egyoldalúan és indokolatlanul a fogyasztó (felperes) hátrányára bontja meg a szerződésből fakadó jogosultságok és kötelezettségek egyensúlyát. Márpedig az opciós szerződés 7. pontja lehetőséget ad alperesnek arra, opciós jogát gyakorolja abban az esetben, ha a felperes bármely fizetési kötelezettségének akár részben, vagy egészben nem tesz eleget, az esedékességi időpontot követő 15 napon belül, mely azt jelenti, hogy a kölcsönszerződés felmondása nélkül is lehetősége van az opciós jog gyakorlására akár csekély összegű felperesi tartozás esetén is. Az opciós jog a gépjármű tekintetében biztosítéki céllal került kikötésre a biztosíték érvényesítésére, az opciós jog gyakorlására vonatkozó joga az alperesnek akkor is megnyílik, ha a felperesnek akár csekély összegű tartozása áll fenn alperessel szemben, így alperesnek lehetősége van ezen csekély összegű és rövid ideig fennálló tartozás esetén a finanszírozott gépjármű tulajdonjogát megszerezni, és a szerződés felmondása nélkül is a biztosítékot érvényesíteni. A Ptk. 209. § (3) bekezdése és az R. 1. § (1) bekezdése alapján helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a többéves futamidejű, tartós jogviszony során bármikor adódhat olyan körülmény, a felperesnek fel nem róható hátrányos változás, ami, mint fogyasztó számára átmenetileg fizetési nehézséget eredményez. Amennyiben ilyen helyzetben egyetlen fizetési kötelezettségét akár részben elmulasztja, vagy késedelmesen teljesíti, az lehetőséget ad alperesnek arra, hogy a gépjármű tulajdonjogát megszerezze, ami a számára súlyos hátrányt jelent. Ilyen súlyos jogkövetkezménye alkalmazását az alperes érdekeinek védelme nem indokolja. Mindezek alapján a támadott szerződési feltételt az elsőfokú ítélet szerinti részében helyesen állapította meg tisztességtelennek és nyilvánította érvénytelennek.

A fentiek alapján az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel támadott részét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján, helyes indokai szerint helybenhagyta.

Az alperes fellebbezésében hivatkozott eseti döntésekkel kapcsolatban az ítélőtábla megjegyzi, hogy a Pp. 4. § (1) bekezdése alapján a bíróságot határozatának meghozatalában más hatóság döntése vagy a fegyelmi határozat, illetve az azokból megállapított tényállás nem köti. Ebből következően az alperes fellebbezésben hivatkozott eseti bírósági döntések sem tényállási részükben, sem pedig jogi indokolásukat (érdemi döntésüket illetően) az ítélőtáblát nem köti.

A sikertelen fellebbezést előterjesztő alperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján viseli az általa lerótt fellebbezési eljárási illetéket, míg a fellebbezési ellenkérelmet előterjesztő felperes másodfokú eljárási költségeinek megfizetésére a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles, annak összegszerűségét pedig a bíróság az ügyvédi munkadíj 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-a szerinti ügyvédi munkadíjban állapította meg a felperesi képviselő által kifejtett munka mennyiségére is figyelemmel.

Szeged, 2017. június 16.

Dr. Gaálné dr. Jobbágy Ildikó s.k.
a tanács elnöke

Dr. Béri András s.k.
előadó bíró

Dr. Dobler László s.k.
táblabíró